

METODOLOŠKO POJASNILO

Urška Župan

PODJETJA

To metodološko pojasnilo se nanaša na objavljanje podatkov:

- Podjetja, Slovenija, letno (Prva objava/Elektronska objava)

December 2023

Kazalo

1	NAMEN.....	3
2	PRAVNI OKVIR.....	3
3	ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI.....	3
4	IZBOR ENOT OPAZOVANJA.....	3
5	ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV.....	3
6	DEFINICIJE.....	4
7	POJASNILA.....	5
8	OBJAVLJANJE PODATKOV.....	7
9	REVIDIRANJE PODATKOV.....	7
10	DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA.....	7

1 NAMEN

Namen objave podatkov o podjetjih je prikaz spremljanja poslovanja podjetij in zagotavljanje mednarodno primerljivih podatkov.

2 PRAVNI OKVIR

- [Letni program statističnih raziskovanj \(LPSR\)](#)
- [Zakon o državni statistiki](#) (Uradni list RS, št. 45/95 in 9/01)
- Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1197 z dne 30. julija 2020 o določitvi tehničnih specifikacij in ureditev v skladu z Uredbo (EU) 2019/2152 Evropskega parlamenta in Sveta o evropski poslovni statistiki in razveljavitvi desetih pravnih aktov na področju poslovne statistike (CELEX: 32020R1197)

3 ENOTA, KI JO OPISUJEJO OBJAVLJENI PODATKI

Enota, ki jo opisujejo objavljeni podatki, je podjetje, registrirano kot pravna ali fizična oseba, ki je med letom opazovanja izkazala prihodek ali zaposlene osebe ali investicije.

4 IZBOR ENOT OPAZOVANJA

V raziskovanje so zajeta vsa tržna in netržna podjetja, ki opravljajo katero izmed dejavnosti iz področij dejavnosti od A - Kmetijstvo in lov, gozdarstvo, ribištvo do U - Dejavnost eksteritorialnih organizacij in teles po SKD2008 in so bila aktivna. Aktivna podjetja so podjetja, ki med letom opazovanja izkazujejo prihodek od prodaje ali zaposlene osebe ali investicije. Opazujemo okvirno 211.188 enot.

Gre za polni izbor enot opazovanja.

5 ZBIRANJE IN VIRI PODATKOV

Podatki se zbirajo letno.

Glavni vir podatkov za izvajanje statističnega raziskovanja Statistični poslovni register (SPR/L) je mesečni Statistični poslovni register (katerega osnovni vir je Poslovni register Slovenije (PRS)). Poleg podatkov iz PRS so vir podatkov za SPR tudi podatki iz drugih administrativnih zbirk (FURS). Podatki za posamezne spremenljivke, ki v SPR morda manjkajo, se pripišejo v skladu z ustrežno statistično metodologijo.

Glavni vir podatkov o zaposlenih in samozaposlenih ter zaposlenih osebah, je Statistični register delovno aktivnega prebivalstva (SRDAP), ki ga vodi SURS.

Podatke o prihodku dobimo iz administrativnih in statističnih virov. Vir podatkov o prihodku podjetij so zaključni računi za društva in druge uporabnike (AJPES) poročila zavarovalnih organizacij (SURS), skladov (AJPES), prihodek bank in hranilnic (SURS) in prihodki iz strukturne statistike podjetij.

Uporabljata se naslednji administrativni zbirki podatkov: letni zaključni računi (AJPES) in DDV (FURS). Z obema inštitucijama ima SURS sklenjen Dogovor in podpisana sta Tehnična protokola.

6 DEFINICIJE

Podjetja so registrirane pravne ali fizične osebe, ki so med letom opazovanja izkazale prihodek ali zaposlene osebe ali investicije. Podjetje lahko sestavlja več lastniško povezanih pravnih oseb, v kolikor na trgu delujejo kot eno samostojno podjetje.

Pravne osebe so gospodarske družbe, zavodi, društva, državni organi in lokalne skupnosti, zadruga ter druge oblike poslovnih subjektov, ki z vpisom v ustrezni register oziroma evidenco ali z zakonom pridobijo lastnost pravne osebe.

Gospodarske družbe so pravne osebe, ki so v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah (ZGD) organizirane v eno izmed naslednjih oblik družbe: družba z omejeno odgovornostjo (d. o. o.), družba z neomejeno odgovornostjo (d. n. o.), delniška družba (d. d.), komanditna delniška družba (k. d. d.) in komanditna družba (k. d.).

Druge pravne osebe so vse preostale pravne osebe, ki niso gospodarske družbe.

Fizične osebe so samostojni podjetniki in druge registrirane fizične osebe.

Zaposlene in samozaposlene osebe, so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med osebe, ki delajo, se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci, delavci na domu, ki so na plačilnem seznamu opazovane enote. Od leta 2013 so med osebe, ki delajo, vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Med osebe, ki delajo, pa se ne štejejo delavci, ki jih enoti posredujejo druga podjetja, in prostovoljni delavci. Od leta 2022 naprej so vključene tudi osebe, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16110 Število oseb, ki delajo).

Zaposlene osebe so osebe, ki delajo pri delodajalcu (pri pravnih osebah, samostojnih podjetnikih ali drugih registriranih fizičnih osebah) in prejemajo plačo ter so na podlagi pogodbe o zaposlitvi obvezno socialno zavarovane.

Pogodba o zaposlitvi je lahko sklenjena za nedoločen ali določen čas, ne glede na to, ali gre za zaposlitev s polnim delovnim časom ali z delovnim časom, krajšim od polnega. Med zaposlene osebe se štejejo tudi pripravniki in osebe, udeležene pri javnih delih, ter družbeniki zasebnih družb in zavodov v RS, ki so poslovodne osebe (če niso obvezno zavarovani na drugi podlagi). Od leta 2013 so med zaposlene osebe vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. V število zaposlenih oseb niso zajeti študenti in dijaki, ki občasno delajo za delodajalca in prejemajo plačilo. Od leta 2022 naprej so vključene tudi osebe, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16130 Število zaposlenih).

Prihodek od prodaje je prodajna vrednost kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Meri se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodek zajema tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajema pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodek od financiranja in drugih izrednih prihodkov. V podatku o prihodu podjetij je od 2013 tudi zajet prihodek bank in hranilnic.

Število zaposlenih in samozaposlenih na podjetje v kohezijski/statistični regiji/ občini izračunamo tako, da število zaposlenih in samozaposlenih, v podjetjih v kohezijski/statistični regiji/občini, delimo s številom podjetij v kohezijski/statistični regiji/občini v posameznem letu.

7 POJASNILA

7.1 KLASIFIKACIJE

Standardna klasifikacija dejavnosti SKD 2008 <http://www.stat.si/doc/pub/skd.pdf>

je nacionalna različica evropske statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti NACE Rev. 2

Členitev Slovenije na vzhodni in zahodni del je druga raven členitve po Klasifikaciji statističnih teritorialnih enot oz. NUTS.

Podatke o podjetjih tudi prikazujemo po občinah (Standardna klasifikacija teritorialnih enot - SKTE 5).

Več informacij je na voljo na zavihku Teritorialni šifranti

<http://www.stat.si/StatWeb/glavnanavigacija/metode-in-klasifikacije/klasifikacije>.

7.2 OBDELAVA PODATKOV

UREJANJE PODATKOV

Podatke smo uredili z uporabo ustreznih sistematskih in individualnih popravkov.

Več o urejanju podatkov lahko preberete v splošnem metodološkem pojasnilu [Statistično urejanje podatkov](#).

UTEŽEVANJE

Postopkov uteževanja podatkov nismo uporabili.

DESEZONIRANJE

Postopki desezoniranja niso smiselni.

7.3 INDEKSI

Indeksov ne objavljamo.

7.4 NATANČNOST

Raziskovanje ne poteka na podlagi slučajnega vzorca.

7.5 DRUGA POJASNILA

Podatek, ki je statistično zaščiten zaradi varovanja zaupnosti poročevalskih enot, nadomestimo z znamenjem »Z«.

Od referenčnega leta 2022, za podjetje štejemo tudi več lastniško povezanih pravnih oseb, če te delujejo na trgu kot eno samostojno podjetje.

Od referenčnega leta 2022 naprej je v spremenljivko število zaposlenih in samozaposlenih ter v spremenljivko zaposlene osebe vključen tudi podatek o osebah, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16130 Število zaposlenih).

Vsote pri številu oseb, ki delajo in prihodku se zaradi zaokroževanja včasih ne ujemajo.

8 OBJAVLJANJE PODATKOV

- Podatkovna baza SiStat: [Podjetja](#) - Struktura in poslovanje podjetij - Število podjetij; Objavljeni podatki se prikazujejo razčlenjeni po klasifikaciji SKD2008 do ravni podrazreda, kohezijskih in statističnih regijah po standardni klasifikaciji NUTS-2 in NUTS-3, občinah po standardni klasifikaciji teritorialnih enot SKTE-5.
- Prva objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Podjetja, Slovenija«
- Elektronska objava (Podjetja, Struktura in poslovanje podjetij): »Podjetja, Slovenija«
- Evropski statistični urad (EUROSTAT)

9 REVIDIRANJE PODATKOV

9.1 OBJAVLJANJE ZAČASNIH IN KONČNIH PODATKOV

Začasnih podatkov ne izkazujemo. Objavimo le končne podatke.

9.2 DEJAVNIKI, KI VPLIVAJO NA ČASOVNO PRIMERLJIVOST

V časovni vrsti ni prišlo do prelomov, zato so vse časovne točke primerljive.

10 DRUGA METODOLOŠKA GRADIVA

Metodološka gradiva na spletni strani SURS so dostopna na <https://www.stat.si/statweb/Methods/QuestionnairesMethodologicalExplanationsQualityReports>.

- Vprašalnik:
 - Podatkov SURS ne zbira z vprašalnikom.
- Poročilo o kakovosti za raziskovanje:
 - Statistični poslovni register (SPR/L)

področje: Podjetja, podpodročje: Struktura in poslovanje podjetij